2026-07-04

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën

Directie Strategie, Recht & Beleid Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Tekenversie Brief stand van zaken Dienst Toeslagen

Datum
3 juli 2026

Notanummer
2026-0000276833

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief + 9* bijlagen
2. Openbaar te maken nota's

Aanleiding
Bijgaand treft u de tekenversie van de stand van zakenbrief Dienst Toeslagen.

Beslispunten
- Kunt u instemmen met de brief en de mee te sturen bijlagen? Zo ja, dan verzoeken we u de brief te ondertekenen. akkoord
- Gaat u akkoord met het meezenden van de bijgevoegde set nota's, conform de beleidslijn Actieve Openbaarmaking? Omlijnde delen worden gelakt. akkoord

Kernpunten
- Op 2 juli 2026 is de brief Verkenning zeker en actueel toeslagenstelsel met de stand van de uitvoering 2026 en de Visie 2030 van de uitvoeringsorganisatie Dienst Toeslagen aan de Tweede Kamer gestuurd. Met de stand van zakenbrief Dienst Toeslagen informeert u de Kamer over een aantal actuele thema's rondom de uitvoering van toeslagen en rapporteert over moties en toezeggingen.

Toelichting
Politiek/bestuurlijke context
Elk half jaar wordt aan de Kamer een stand van zakenbrief Dienst Toeslagen gestuurd. Afhankelijk van de timing van debatten worden tussentijds ook wel eens "updates" verzonden indien er onderwerpen zijn waarover de Kamer moet worden geïnformeerd.

Communicatie
Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Doc nr.	Datum	Titel doc.	Toelichting	Lakgronden
1	20-4-2026	Nota - stasFIN - StaVaZa Voorzichtig en instelbaar voorschot	De staatssecretaris van Financiën ontvangt een nota rondom het voorzichtig en instelbaar voorschot. Dit onderwerp is meegenomen in de stand van zakenbrief Dienst Toeslagen.	Persoonsgegevens
2	29-4-2026	Nota - stasFIN - Stand van zaken aangenomen moties zelfstandigen	De staatssecretaris van Financiën ontvangt een nota over de moties die ingaan op zelfstandigen bij de hersteloperatie. Dit onderwerp is meegenomen in de stand van zakenbrief Dienst Toeslagen.	Persoonsgegevens;Procesbelang v/d staat
3	10-4-2026	Nota - stasFIN - Muteren kinderopvanggegevens 2026	De staatssecretaris van Financiën ontvangt een nota over het muteren op kinderopvanggegevens. Dit onderwerp is meegenomen in de stand van zakenbrief Dienst Toeslagen.	Persoonsgegevens
4	19-6-2026	Nota - stasFIN - Concept brief stand van zaken Dienst Toeslagen	De staatssecretaris van Financiën ontvangt een nota met daarbij een concept versie van de stand van zakenbrief Dienst Toeslagen.	Persoonsgegevens

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan

de staatssecretaris van Financiën

Toeslagen
Strategie, Recht & Beleid

Persoonsgegevens

nota

StaVaZa Voorzichtig en instelbaar voorschot

Datum
20 april 2026

Notanummer
2026-0000197804

Bijlagen
geen

Aanleiding

In de Stand van Zakenbrief van juli 2025 heeft toenmalig staatssecretaris van Financiën - Herstel en Toeslagen de ambitie uitgesproken in 2026 een pilot op te starten met een voorzichtig voorschot. Vanwege andere prioriteiten binnen het IV-portfolio is dit in 2026 niet langer mogelijk. Deze nota schetst de beleidsmatige achtergrond en de stand van zaken van uitwerking van de pilot.

Kernpunten

- Een voorzichtig voorschot houdt in dat burgers de optie wordt gegeven een lager voorschot te ontvangen dan het berekende bedrag, om het risico op een (hoge) terugvordering te verkleinen. Uitgangspunt binnen de uitwerking van de pilot is een enkele keuze van 80% van het berekende voorschot te bieden.
- De maatregel concurreert op het IV portfolio met andere vereisten vanuit wetgeving en wensen in de dienstverlening. Conclusie die daaruit volgt is dat een pilot in 2026 met het voorzichtig voorschot niet haalbaar is.
- In het verlengde van het voorzichtig voorschot is geëxperimenteerd met een (volledig) instelbaar voorschot in het zogeheten 'toeslagenlab'. Bijgevoegd vindt u hiervan de rapportage. Voorzien is deze met de komende stand van zakenbrief mee te sturen.
- De implementatie vergt schaarse IV capaciteit, binnen Dienst Toeslagen vinden gesprekken plaats over de wenselijkheid om hier capaciteit voor vrij te maken.

hartstikke goed idee

is hier nog een bestuurlijke keuze? graag de afweging

wanneer kan het wel?

graag totaal overzicht van capacitei wachtlijst

Toelichting

Voorzichtig voorschot (keuze voor 80%)

Vanuit de doelstelling om terugvorderingen terug te dringen , maar ook meer regie bij de burger te leggen ten aanzien van het risico op terugvorderingen, is het idee van een voorzichtig voorschot geopperd. Burgers wordt daarin de keuze gegeven zelf het berekende voorschot naar beneden bij te stellen om het risico op terugvorderingen te verminderen. De hoop is daarbij dat hiermee ook gedeeltelijk de angst voor terugvorderingen wordt weggenomen, waardoor mensen die nu geen toeslag aanvragen dit toch zullen overwegen en niet-gebruik kan worden teruggedrongen.

De Awir schrijft voor dat een voorschot moet worden uitgekeerd ter hoogte van het bedrag waarop de tegemoetkoming vermoedelijk zal worden vastgesteld. Op basis van een cijfermatige onderbouwing is met opdrachtgevers afgestemd dat

hiervan kan worden afgeweken tot 70% van het berekende voorschot (30% minder). Binnen dit kader is de pilot nader uitgewerkt.

Het uitgangspunt voor de pilot betrof een keuze op het niveau van 80% van het berekende voorschot. De huidige IV systemen beperken de wijze waarop het voorzichtig voorschot - ook voor burgers begrijpelijk - kan worden vormgegeven. Implementatie van de pilot vergt schaarse capaciteit binnen het IV portfolio. Binnen het IV portfolio hebben aanpassingen die voortkomen uit wetgeving voorrang, bijvoorbeeld boven het voorzichtig voorschot. Dit bevat onder meer de aanpassingen in het kader van de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en het loslaten van het samengesteld gezin criterium in de Awir.

Labexperimenten voorzichtig & instelbaar voorschot
In de uitwerking van het beleidsvoorstel heeft Dienst Toeslagen gebruik gemaakt van het 'toeslagenlab'. Dit betreft een samenwerkingsverband met twee onderzoeksbureaus waarin virtueel de toeslagenbeleving in een gesimplificeerde vorm wordt nagebootst. Binnen deze simulatie kunnen interventies worden verwerkt die in de experimentele setting kunnen worden afgezet tegen een controlegroep.

Als eerste is een labexperiment gedaan naar het voorzichtig voorschot van 80%. Grofweg luidt de conclusie dat ruim tweederde van de participanten die de keuze wordt geboden voor een voorzichtig voorschot kiest. Er lijkt daarmee vraag naar een dergelijk instrument en het heeft dus potentie om het aantal terugvorderingen terug te dringen. Tegelijkertijd lijkt het geen significante effecten te hebben op hoe participanten de ervaring beleefden, niet positief, maar ook niet negatief.

Recentelijk is een tweede labexperiment afgerond waar participanten het volledige voorschot zelf konden bepalen. Het eindrapport vindt u hier bijgevoegd en zal met de komende Stand van Zakenbrief aan de Kamer worden aangeboden. De conclusies zijn in lijn met het eerste onderzoek naar een voorzichtig voorschot. Ruim tweederde van de participanten maakt gebruik van de mogelijkheid en er zijn niet tot nauwelijks effecten op de beleving. Wat opvalt is dat het meest gekozen percentage in de range 75-85% ligt, wat aansluit bij het gekozen percentage van het 'voorzichtig voorschot'. Tegelijkertijd is er een behoorlijke groep die kiest voor de range 85-95% en een wat kleinere groep die verspreid kiest voor percentages <75%. Er is dus vraag naar lagere percentages dan die bij het voorzichtig voorschot aangeboden wordt. Tegelijkertijd is voor de mensen die voor >80% kiezen het instelbaar voorschot minder effectief in het terugdringen van terugvorderingen. Dergelijke inzichten zullen worden meegenomen in een eventueel vervolg van de uitwerking van de pilot.

Het aanbieden van de mogelijkheid tot een significant lager voorschot vereist een wijziging van de Awir. Een vorm van een voorzichtig voorschot of instelbaar voorschot komt terug in denkrichtingen voor het tegengaan van niet-gebruik waar u eerder over bent geïnformeerd middels een gespreksstarter, maar zijn niet concreet gemaakt.

Communicatie
Communicatie is voorzien via de Stand van Zakenbrief voor dit voorjaar.

Politiek/bestuurlijke context

2026-05-13

Ambitie tot de pilot is genoemd in een debat in mei 2025 en schriftelijk gedeeld in de stavazabrief van juli 2025. De aankondiging riep beperkt reactie op.

kent kamer tijdlijn? als we afwijk informeren

De WRR noemt in het kader van het rapport 'Grip' een vorm van een voorzichtig voorschot als voorbeeldmaatregel.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlage
1. Rapport labexperiment 'instelbaar voorschot'

6/5/26
Q

Ministerie van Financiën

DRPV.
TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën

Directie SR&B

Persoonsgegevens

nota

Stand van zaken aangenomen moties zelfstandigen

Datum
29 april 2026

Notanummer
2026-0000154069

Bijlagen
1. Overzicht aangenomen moties
2. Brieven aan brokers (3*)

Aanleiding

- Bijgaand treft u de stand van zaken rondom de drie aangenomen moties over de potentiële schijnzelfstandigen voor wat betreft Dienst Toeslagen. De tekst van de moties en de appreciaties treft u in bijlage 1.

Kernpunten

- Alle drie de moties roepen op om naheffingen en eventuele boetes aan zelfstandigen die werkzaam zijn of zijn geweest voor de hersteloperatie te voorkomen.
- Zoals in de brief met appreciaties van de moties van 21 april 2026 is aangegeven kunnen naheffingen voor de loonheffingen die de brokers opgelegd kunnen krijgen voor wat betreft de loonbelasting (LB) en premies volksverzekeringen (PVV) door de brokers worden verhaald op de potentiële schijnzelfstandigen.[1] Er zijn door de Dienst Toeslagen geen toezeggingen gedaan aan de potentiële schijnzelfstandigen zelf. De potentiële schijnzelfstandige kan, net als normale werknemers, de verhaalde loonbelasting en premie volksverzekeringen (LB/PVV) verrekenen via de aangifte inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen (IB/PVV). Hierbij zullen ze dus geen extra heffing betalen ten opzichte van vergelijkbare werknemers die onder de loonbelasting vallen. Wel kunnen ze fiscale voordelen die samenhangen met ondernemerschap kwijtraken, dit is afhankelijk van de verdere omstandigheden.
- Door Dienst Toeslagen wordt de toezegging aan de brokers nagekomen om eventuele naheffingsaanslagen premies werknemersverzekeringen en daaraan gerelateerde boetes te vergoeden over de periode 1 januari 2025 tot 1 april 2025. Deze toezegging was oorspronkelijk niet begrensd in tijd maar is vanwege voortschrijdend inzicht later beperkt tot deze periode.
- Procesbelang v/d staat

  Procesbelang v/d staat in de brieven van 15 november en 3 december 2024. In bijlage 2 treft u deze brieven, in het rood de betreffende toezeggingen. Deze brieven zijn overigens openbaar doordat ze op 13 januari 2025 met de Kamer gedeeld zijn als bijlage bij antwoorden op Kamervragen van de leden Aartsen, Van Eijk en Flach hierover. In bijlage 2 tevens de brief aan de brokers van 10 februari 2025 waarin de toezeggingen in de tijd begrensd zijn. Deze brief is op 17 maart 2025 openbaar gemaakt via de antwoorden op Kamervragen van de leden Aartsen en Van Eijk.

[1] Zolang er geen naheffingen worden opgelegd wordt gesproken over "potentiële schijnzelfstandigen".

Politiek/bestuurlijke context

- Het gebruik van potentiële schijnzelfstandigen door de hersteloperatie heeft in 2024 en 2025 tot Kamervragen en politiek/bestuurlijke aandacht etc. geleid. In aanloop naar het opheffen van het handhavingsmoratorium voor de wet DBA per 1 januari 2025 is ook richting Tweede Kamer meermaals aangegeven dat het voor de hersteloperatie niet mogelijk is zich hieraan te houden zonder aanzienlijke vertraging in de afwikkeling van de hersteloperatie.[2] Hierbij is toen ook aan brokers de toezegging gedaan door Dienst Toeslagen om eventuele naheffingsaanslagen premies werknemersverzekeringen en daaraan gerelateerde boetes te vergoeden zodat de werkzaamheden aan de hersteloperatie voortgezet konden worden. Uiteindelijk zijn deze toezeggingen op 10 februari 2025 per brief ingetrokken en is daarmee beperkt van 1 januari 2025 tot 1 april 2025.
- Naar aanleiding van de situatie omtrent de toezeggingen heeft de belastinginspecteur op 31 januari 2025 besloten het convenant Horizontaal Toezicht (HT) met het ministerie van Financiën in te trekken per 31 januari 2025.
- De Kamer is in 2024 en 2025 meermalen geïnformeerd over de potentiële schijnzelfstandigheid bij Financiën. Tevens zijn de drie brieven aan de brokers openbaar gemaakt.
- In het najaar van 2025 werkt de hersteloperatie niet meer met potentiële schijnzelfstandigen doordat ze voornamelijk in loondienst van UHT of de brokers zijn gekomen of zuivere zelfstandigen zijn.
- Afgelopen weken zijn er berichten in de pers gekomen over de toezeggingen die zijn gedaan over naheffingen die kunnen worden opgelegd vanwege werkzaamheden door potentiële schijnzelfstandigen in de hersteloperatie. De Kamer is recent in brieven van 16 april en 21 april 2026 geïnformeerd over de (moties over) potentiële schijnzelfstandigen.
- Door het lid Ergin is op 21 april 2026 een debat over dit onderwerp aangevraagd, dat kreeg geen steun. Wel is hierbij een verzoek van het lid Vermeer om een brief over hoe de moties worden uitgevoerd aan het kabinet doorgeleid. In bijvoorbeeld de halfjaarlijkse brief stand van zaken Dienst Toeslagen die juni of juli gezonden wordt kan de Kamer geïnformeerd worden over de reactie van het kabinet op de moties zoals ook expliciet door de motie Van Eijk gevraagd wordt.

Communicatie
Uw woordvoerder is betrokken.

[2] Zoals in de op 27 juni 2024 beantwoorde vragen van het toenmalige lid Van Oostenbruggen en in de 18e Voortgangsrapportage Herstel Toeslagen van 4 oktober 2024.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
De tekst in de kernpunten waarin specifiek wordt ingegaan op het geschilpunt met de broker vanwege mogelijk procesbelang van de Staat.

16/4/26
a

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE
Aan
de staatssecretaris van Financiën

Toeslagen
Strategie, Recht & Beleid

Persoonsgegevens

nota

Muteren kinderopvanggegevens 2026

Datum
10 april 2026

Notanummer
2026-0000127232

Bijlagen
1. Kamerbrief 24 april 20
2. Concept eindrapportag
3. Nota 22 april 2025
4. Nota 15 april 2025
5. Nota 20 februari 2025

Aanleiding

Middels deze nota informeren wij u over onderzoeken naar de impact en de plannen voor muteren op opvanggegevens bij de kinderopvangtoeslag in 2026 om (hoge) terugvorderingen terug te dringen. Om de maximale doelgroep van deze maatregel te bereiken dient implementatie op **maandag 20 april** a.s. van start te gaan om de eerste serie brieven tijdig te versturen. Het voorstel is om de Kamer hierover in de volgende stand van zakenbrief rond de zomer te informeren.

Kernpunten

- Dienst Toeslagen werkt aan het terugdringen van (hoge) terugvorderingen zodat de toekenningszekerheid voor burgers wordt vergroot. Eén van de maatregelen op dit vlak is muteren op opvanggegevens.
- Bij muteren op opvanggegevens past Dienst Toeslagen de gegevens van burgers aan als betrouwbare gegevens van de kinderopvangorganisaties (KOO's) hiertoe aanleiding geven. De burger wordt altijd voorafgaand per brief geïnformeerd en in gelegenheid gesteld om de mutatie tegen te houden. Het doel is om (hoge) terugvorderingen voor burgers na afloop van het toeslagjaar te voorkomen in situaties waarbij Toeslagen al over relevante informatie vanuit KOO's beschikt gedurende het toeslagjaar.
- In 2024 is een eerste pilot muteren op opvanglasten uitgevoerd. In 2025 heeft uw voorganger besloten om het proces te verbeteren door het sturen van één eenduidige mutatiebrief aan de burger.
- Een eerste analyse van de resultaten bij het DT 2024 laat een zeer positief beeld zien van de actie. Bij 100% van een zuivere populatie (74 burgers)[1] bij wie is gemuteerd heeft dit geresulteerd in het verminderen of voorkomen van een terugvordering bij de definitieve toekenning.
- Ook heeft een gedragsonderzoek naar de muteeractie in 2025 plaatsgevonden onder 21 burgers waaruit blijkt dat de geïnterviewden het idee van muteren op basis van gegevens van KOO's door Toeslagen waarderen. Burgers gaven ook regelmatig aan te verwachten dat Toeslagen bekend is met recente gegevens en hiermee rekent.
- De ambitie is om de doelgroep in 2026 uit te breiden en de actie te optimaliseren met behulp van enkele wijzingen. Doel is om circa 5.500 tot 9.000 burgers te bereiken (in 2025 ging het om 3.500 burgers).

[1] Een burger hoort bij de zuivere populatie als geen andere wijziging die invloed kan hebben op de toeslag is doorgevoerd, zoals de toevoeging van een partner aan de aanvraag.

0003

- Daarnaast ontvangen burgers in 2026 aparte mutatiebrieven over de gegevens van ieder van hun kinderen als zij meerdere kinderen hebben waarvoor de opvanggegevens worden aangepast.

Toelichting

Muteren in 2024 en 2025

- In 2024 en 2025 zijn eerder muteeracties uitgevoerd op opvanglasten.
- Tijdens de pilot in 2024 werden burgers eerst meegenomen in een attenderingsactie waarbij zij een attenderingsbrief ontvingen die hen vroeg om zelf hun gegevens te controleren en indien nodig aan te passen. Burgers die niet in actie kwamen naar aanleiding van de attenderingsbrief, ontvingen vervolgens een mutatiebrief die aankondigde dat de toeslag aangepast ging worden, tenzij de burger zelf ingreep.
- In 2025 is het proces muteren doorgezet en verbeterd op basis van eerste resultaten van de pilot in de voorschot fase. Er is besloten om over te gaan op één eenduidige mutatiebrief zonder attenderingsbrief om het proces te versnellen en eenduidiger te zijn over wat er van de burger werd verwacht (beslisnota in bijlage 3). Uw voorganger heeft de Kamer over het besluit geïnformeerd middels de brief van 24 april 2025 (bijlage 1).
- De burger kan binnen drie weken de mutatie tegenhouden voordat het effect heeft op zijn toeslag. Ook na drie weken kan een burger altijd zelf zijn gegevens weer aanpassen, maar dan ontvangen burgers wel minstens één uitbetaling op basis van de gemuteerde gegevens.
- Inmiddels zijn ook de eerste effecten na definitieve toekenning bekend. Hieruit blijkt wat de uiteindelijke resultaten wat betreft het terugdringen van terugvorderingen na afloop van het toeslagjaar zijn. Uit een eerste analyse blijkt bij 74 burgers die onderdeel waren van de pilot en hun definitieve toekenning over 2024 hebben ontvangen, dat in 100% van de gevallen een terugvordering is verminderd of voorkomen. Deze 74 zijn een zogenaamde 'zuivere populatie'. Dat betekent dat bij deze groep burgers er geen andere wijzigingen zijn geweest na de mutatie die invloed hadden op het voorschot. Voor veel burgers wijzigen er gedurende het jaar ook andere zaken die invloed hebben op het toeslagbedrag, zoals een ander kind dat naar de opvang gaat.
- Ook is een tweede extern gedragsonderzoek uitgevoerd naar het burgerperspectief rondom muteren in 2025 (zie bijlage 2).[2] Uit 21 interviews met burgers in 2025 bleken zij het idee van muteren door Toeslagen te waarderen. Uit het onderzoek volgen ook aanbevelingen voor het verbeteren van de brieven, waar mogelijk zal Toeslagen hier opvolging aan geven.
- Een uitgebreide effectmeting over de pilot 2024 na de definitieve toekenning volgt naar verwachting later dit voorjaar.
- Een soortgelijke maatregel bestaat ook in de vorm van muteren op inkomen, hierover zult u later worden geïnformeerd.

Muteren in 2026

- In 2026 zal de reikwijdte van muteren uitgebreid worden door (naast opvanglasten) ook naar andere relevante kinderopvanggegevens te kijken, namelijk: einde opvang, afwijking in opvangsoort of opvanglocatie of een verlopen LRK-nummer.
- Daarnaast wordt het proces op vier punten geoptimaliseerd:

[2] Een eerder onderzoek naar de pilot heeft uw voorganger en de Kamer in 2024 ontvangen.

1. Verruiming kwaliteitsscore: In 2026 wordt gebruik gemaakt van informatie van KOO's in de twee hoogste categorieën van betrouwbaarheid volgens een kwaliteitsmodel van Toeslagen, in plaats van enkel de hoogste categorie.[3]
2. Verkorting uitsluitperiode: burgers die in de afgelopen drie maanden hun aanvraag hebben aangepast, werden in 2025 uitgesloten van het muteerproces. In 2026 is de uitsluitperiode verkort tot een maand.
3. Verkorting van proces: in 2025 verstuurde Toeslagen de mutatiebrief nadat in drie maandleveringen van de KOO de afwijking werd bekrachtigd. Deze terugkijkperiode wordt na de eerste run verkort naar twee maanden zodat eerder kan worden ingegrepen.
4. Uitbreiding aantal 'runs': In 2026 zullen vaker mutatiebrieven worden verstuurd. Bij de mutaties aan het eind van het jaar worden hoge terugvorderingen voor het lopende toeslagjaar mogelijk niet meer voorkomen, maar mogelijk wel voor toeslagjaar 2027.

- Met deze wijzigingen krijgt de muteeractie een groter bereik. De verwachting is dat in 2026 circa 5.500 tot 9.000 burgers zullen worden bereikt, waar dat in 2025 circa 3.500 burgers waren.
- Daarnaast ontvangen burgers in 2026 aparte mutatiebrieven op kindniveau als zij meerdere kinderen hebben waarvan de opvanggegevens worden gemuteerd. Eerder werd één mutatiebrief op huishoudniveau gestuurd. Vanwege verbeteringen in de brief en dat er op meer aspecten wordt gemuteerd, wordt deze brief te groot om te kunnen verwerken in de systemen van Toeslagen zonder dat grote foutgevoeligheid ontstaat.
- Dienst Toeslagen zal maximaal drie mutatiebrieven tegelijk versturen aan een burger. Burgers bij wie de gegevens van meer dan drie kinderen aangepast moeten worden, worden uitgesloten van de muteeractie en doorgezet naar een attenderings- of informatieopvraagproces.
- De verbeteringen in de brief gaan bijvoorbeeld om een betere vergelijking tussen de eerder bekende gegevens en de gegevens na mutatie.
- Dienst Toeslagen muteert alleen wanneer dit op huishoudniveau leidt tot een lagere toeslag. Op kindniveau kunnen zowel verhogingen als verlagingen plaatsvinden. Dus een deel van de burgers zal brieven ontvangen waarbij voor het ene kind omhoog wordt gemuteerd en voor een ander kind omlaag. In de communicatie wordt toegelicht dat de totale muteeractie altijd resulteert in een lager toeslagvoorschot.

MOOI

Privacy en Algoritmen

Voor het deelproces muteren opvanglasten is in 2025 een DPIA uitgevoerd. De nu voorgestelde uitbreidingen en optimalisaties van het muteerproces zijn daarin nog niet meegenomen. Het voornemen is een AVG-beoordeling[4], BIAS-toetsing en een IAMA uit te voeren op het volledige proces van toekenning van voorschotten voor de kinderopvangtoeslag (VT KOT). Muteren zal daar een onderdeel van zijn. Het kijken naar de deelprocessen binnen VT KOT in samenhang is conform de ambities uit de visie op algoritmische systemen van Dienst Toeslagen. De aanvullende risico's die deze omissie in de bestaande DPIA met zich meebrengt worden beperkt geacht en geaccepteerd door het directieteam van Dienst Toeslagen.

GRAAG, ZORGVULDIG!

[3] Dit brengt naar verwachting hooguit marginale risico's met zich mee, omdat binnen de muteeractie nogmaals een controle wordt gedaan op de gegevens.
[4] Een DPIA is een voorbeeld van een AVG-beoordeling. Maar voordat definitief over een DPIA gesproken kan worden, zal eerst een Pre-scan DPIA uitgevoerd moeten worden. Soms leidt dit ertoe dat een DPIA niet nodig is, maar wel een andere AVG-beoordeling uitgevoerd moet worden.

Juridisch
In de memorie van toelichting van de wet die de verplichte gegevenslevering door KOO's instelde stond dat de gegevens niet gebruikt zouden worden om aanvragen zonder tussenkomst van de burger te wijzigen en het leveren van gegevens met dat doel is dan ook niet opgenomen in de wettekst. In de brief van 12 april 2024 is richting de Kamer gecommuniceerd dat hier ten behoeve van de pilot muteren van afgestapt werd. Daarbij is toegelicht aan de Kamer dat veel burgers niet reageren op attenderingen die op basis van de KOO-gegevens naar burgers worden verstuurd en dat attenderingen daarom beperkt effectief zijn in het voorkomen van terugvorderingen. Vervolgens heeft uw voorganger in de kamerbrief van 2025 meegegeven voornemens te zijn om het doel muteren op basis van verplichte maandelijkse gegevensleveringen expliciet toe te voegen in de wet, zodat geen twijfel kan bestaan dat deze gegevens op dergelijke wijze gebruikt kunnen worden. Deze verduidelijking loopt mee in het wetstraject Proactieve dienstverlening toeslagen, maar deze wet zal nog niet in werking zijn getreden voordat de muteeractie in 2026 start. Vanwege het belang van het doel van hoge terugvorderingen terugdringen is vorig jaar door uw voorganger besloten om, parallel aan dit wetgevingsproces, door te gaan met de muteeractie dat jaar. Het voornemen van Dienst Toeslagen is om deze werkwijze te blijven hanteren totdat de nieuwe wet in werking treedt.

Communicatie
Naar passende communicatie wordt gekeken bij de verzending van de stand van zakenbrief rond de zomer.

Politiek/bestuurlijke context
Voorafgaand aan de pilot in 2024 waren zorgen geuit vanuit de Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR) over het effect op burgers als in de actualiteit hun voorschot wordt verlaagd of wanneer zij een deel moeten terugbetalen en zij daardoor mogelijk hun rekeningen niet meer kunnen betalen. De onderliggende logica van het toeslagstelsel is echter dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de actuele situatie van burgers. Toeslagen heeft niet tot nauwelijks negatieve reacties teruggekregen over de maatregel na uitvoering in 2024 en 2025.

Uw voorganger heeft de Kamer in 2025 geïnformeerd over de opvolging van de pilot muteren op opvanglasten middels de kamerbrief *Terugdringen terugvorderingen: vervolg muteren opvanglasten* van april 2025. Daarnaast is in de laatste stand van zakenbrief van december 2025 aangegeven dat jaarlijks waar mogelijk de uitkomsten van effectmetingen van maatregelen die zien op het terugdringen van terugvorderingen met de Kamer worden gedeeld. Dit in reactie op een motie van het lid Haage (GL/PvdA) over het vaststellen van doelstellingen wat betreft niet-gebruik en het terugdringen van terugvorderingen.

Vorig jaar is het vervolg op de pilot in 2025 ambtelijk afgestemd met SZW. Ook is de bewindspersoon SZW achteraf geïnformeerd over het besluit van uw voorganger over de opvolging van de pilot. Over muteren in 2026 is ambtelijk SZW wederom geïnformeerd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën

Directie Strategie, Recht & Beleid Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Concept brief stand van zaken Dienst Toeslagen

Datum
19 juni 2026

Notanummer
2026-0000198712

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief + 9* bijlagen

Aanleiding

Bijgaand treft u het concept van de halfjaarlijkse stand van zakenbrief Dienst Toeslagen waarin de Kamer geïnformeerd wordt diverse aspecten van de uitvoering van toeslagen. Tevens wordt hierin ingegaan op toezeggingen en moties op het terrein van de uitvoering van toeslagen.

Beslispunten

- Bent u akkoord met de voorgestelde contouren voor de Kamerbrief? We horen graag u opmerkingen.

Kernpunten

- U heeft inmiddels de Strategische Agenda aan de Kamer gestuurd en de Stand van de uitvoering Dienst Toeslagen en Visie 2030 van de uitvoeringsorganisatie Dienst Toeslagen zijn aan u voorgelegd. Nadat deze laatste twee verstuurd zijn, planning hiervoor is de week van 29 juni 2026, kan ook de Stand van zakenbrief Dienst Toeslagen worden gestuurd.
- Hierin zijn de uitvoeringszaken opgenomen die niet in de andere reguliere rapportages staan maar waarvan het wel wenselijk is de Kamer hierover te informeren. Hierbij wordt gewerkt met de vaste blokken: dienstverlening, handhaving, invordering, damages, uitzonderingenrapportage en overig.
- In de brief wordt aangegeven dat het niet mogelijk is het labexperiment met voorzichtig voorschot, waarvan het rapport wordt meegezonden aan de Kamer, uit te breiden naar een pilot. Dit was vorig jaar nog toegezegd aan de Kamer in de stand van zakenbrief van 2 juli 2025.
- Naar aanleiding van de foutieve vernietiging van personele- en financiële gegevens van Dienst Toeslagen wordt toegezegd om in de volgende stand van zakenbrief de Kamer te informeren over de stappen die nodig zijn om het moratorium op de vernietiging van archiefstukken op termijn op te heffen.
- Tevens wordt een passage opgenomen over de moties over de zelfstandigen bij de hersteloperatie. Hierbij wordt toegezegd de Kamer nader te informeren als we van brokers het signaal krijgen dat de Belastingdienst de eerste naheffingen heeft opgelegd. Deze passage kan nog wijzigen als gevolg van het debat 24 juni.
- De conceptreactie op het rapport van de IBTD over het aanvraagproces van toeslagen is bijgevoegd. We kunnen ons vinden in de aanbevelingen en geven in

de reactie aan te werken aan verschillende onderdelen die zij aanstippen, zoals duidelijkheid over vermogen en communicatie via brieven.
- Ambtelijk is de nota ter afstemming voorgelegd aan de opdracht gevende departementen van de toeslagen (SZW, VRO en VWS).
- In de toelichting treft u voor deze en een aantal andere onderwerpen nog nadere informatie.

Toelichting

Vernieuwde beschikking

- Met de vernieuwde beschikking voor voorlopige toekenning (VT) krijgen burgers meer inzicht in de wijze waarop de toeslag is berekend. Hierdoor kunnen burgers de gegevens makkelijker controleren wat er naar verwachting aan bijdraagt dat het aantal terugvorderingen wordt beperkt. Het belang om burgers meer inzicht te geven in de bouwstenen van hun toeslag(en), komt o.a. naar voren uit onderzoek en signalen uit de politiek en van maatschappelijke partijen. De Kamer is de afgelopen jaren middels de stand van zakenbrieven geïnformeerd over de ontwikkelingen op dit terrein.
- De vernieuwde beschikking wordt gefaseerd ingevoerd. Afgelopen mei zijn de eerste uitgebreide VT-beschikkingen in een proefbatch aan ca. 100 mensen per post en digitaal verstuurd. Vanaf juni ontvangen alle burgers die een nieuwe aanvraag hebben ingediend of een wijziging hebben doorgegeven de vernieuwde VT-beschikking. Het is de inzet om in het najaar ook de beschikkingen voor het massaal automatisch continueren van een uitgebreid grondslagenoverzicht te voorzien (dit betreft de voorschot beschikkingen voor 2027 die alle toeslaggerechtigden ontvangen).
- In de volgende fase worden de beschikkingen van de definitieve toekenning (DT) en beslissing op bezwaar vernieuwd. De DT-beschikking zal anders dan in de vorige stand van zakenbrief vermeld nog niet in 2026 gereed zijn.

Voorzichtig voorschot

- In een separate nota (2026-197804) bent u geïnformeerd over de stand van zaken van het voorzichtig voorschot. Zoals daarin aangegeven wordt geen mogelijkheid gezien een pilot binnen de gestelde kaders (in 2026) uit te werken. Binnen de wijze van uitwerking zoals voorgesteld – een enkele keuze van 80% - worden teveel uitvoeringstechnische beperkingen gezien om dit met beperkte impact op een wenselijke manier vorm te geven.
- Op dit moment wordt bovendien geen prioriteit gegeven aan een alternatieve uitwerking van een vorm van een voorzichtig voorschot, vanwege andere wensen en verplichtingen binnen de dienstverlening en de verwachtte additionele uitvoeringslast die dit met zich meebrengt. Het voorstel luidt daarom om vooralsnog geen alternatief tijdpad op te nemen in de stand van zakenbrief voor het ontwikkelen van een vorm van een voorzichtig voorschot.
- Wellicht dat een alternatieve uitwerking van een voorzichtig voorschot kan worden vormgegeven waarop minder technische en communicatieve bezwaren rusten. Daarin spelen echter ook beleidsmatige beperkingen, bijvoorbeeld dat binnen de Awir maximaal tot 70% (30% minder) van het berekende voorschot kan worden afgeweken. In hoeverre het wenselijk is een alternatief voor een voorzichtig voorschot uit te werken wordt meegenomen in de gesprekken rondom de uitwerking van het wetsvoorstel proactieve dienstverlening.

- Aan uw verzoek om een totaaloverzicht van de beschikbare capaciteit en wachtlijst binnen het (IV-) portfolio op te leveren is niet gemakkelijk tegemoet te komen. Niet alle items binnen het portfolio concurreren direct met elkaar of overlappen slechts ten dele. De volgende 'items' vormden de belangrijkste concurrerende maatregelen:
    - Items vallende onder Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)
    - Signalen in samenhang (doorontwikkeling intensief toezicht)
    - Klantbeeld op maat
    - Vernieuwen beschikkingen (VT, DP, BoB)
    - Terugmeldvoorzieningen (BRP en BAG)
    - Het AVG fundament

Muteren op kinderopvangggegevens

- Middels de nota van 10 april 2026 (127232) bent u geïnformeerd over de plannen voor muteren op kinderopvanggegevens met het doel om terugvorderingen te voorkomen bij burgers waarover betrouwbare informatie vanuit kinderopvangorganisaties beschikbaar is. In deze nota stonden de positieve voorlopige resultaten van de pilot actie muteren op opvanglasten in 2024 toegelicht.
- Inmiddels staat de definitieve effectmeting over 2024 vast. Ook deze definitieve resultaten laten een zeer positief beeld zien. Hierover is een passage opgenomen in de stand van zakenbrief. Voor een groep van ruim 100 burger waarbij het resultaat van de actie kan worden geïsoleerd (een zogenoemde zuivere populatie), komt de mutatie door Toeslagen overeen met de uiteindelijke gegevens bij de definitieve toekenning. Dus zijn terugvorderingen succesvol verminderd of voorkomen, terwijl tegelijkertijd geen nabetalingen zijn veroorzaakt. Ook bij burgers die naar aanleiding van de mutatiebrief zelf een wijziging doorgeven (en waarbij de mutatie door Toeslagen dus niet wordt doorgezet), leidt dit in veruit de meeste gevallen (96%) tot het verminderen of voorkomen van een terugvordering op basis van opvanglasten.
- Naast muteren op kinderopvanggegevens wordt er ook gemuteerd op basis van inkomen om (hoge) terugvorderingen te voorkomen. In de brief wordt toegezegd de Kamer in de volgende stand van zakenbrief te informeren over de resultaten op dat vlak.

Tussentijdse evaluatie dienstverlening en uitvoering Toeslagen – Hoe burgers toeslagen ervaren

- Als input voor de Periodieke Rapportage Toeslagen (PRT) is een tussentijdse evaluatie uitgevoerd naar de dienstverlening en uitvoering van toeslagen over de jaren 2021-2024.
- Centraal in het onderzoek staat de burgerbeleving van toeslagen. Het onderzoek benoemt onder andere welke maatregelen hebben bijgedragen aan voorspelbaarheid, eenvoud en vertrouwen vanuit het perspectief van burgers.
- Ook worden enkele knelpunten en adviezen gegeven, die vooral zien op het voortzetten van maatregelen gericht op het voorkomen van terugvorderingen, het verder uitbreiden van persoonlijke ondersteuning en het verder verbeteren van meer mensgerichte communicatie.

- Een nadere beleidsreactie op de adviezen en onderzoeksresultaten van dit onderzoek wordt meegenomen in de beleidsreactie op de PRT. In de brief wordt aangegeven dat deze naar verwachting eind 2026 aan de Tweede Kamer wordt gestuurd. De PRT omvat de evaluatie van de wet (Awir), alsook een evaluatie van de dienstverlening en uitvoering over de jaren 2021-2025.

Uitzonderingenrapportage en nieuwe indicatoren begroting 2027
- In de stand van zakenbrief wordt halfjaarlijks als bijlage de uitzonderingenrapportage meegestuurd. Hierbij wordt richting de Kamer gerapporteerd over de indicatoren in de begroting die die niet zijn gerealiseerd, dan wel achterlopen ten opzichte van de planning. De huidige rapportage is tot en met april 2026, dit wordt komende weken geactualiseerd naar tot en met mei 2026.
- Naar aanleiding van een departementsbrede herijking van de indicatoren in de begroting zal Dienst Toeslagen 6 van de 13 indicatoren schrappen. Feitelijk wordt dit pas doorgevoerd via de begroting van 2027 welke na de zomer aan u voor akkoord wordt voorgelegd en in september 2026 wordt verstuurd aan de Tweede Kamer. In de stand van zakenbrief wordt alvast een voorschot genomen op een herijking van de indicatoren.

Vernietiging personele- en financiële gegevens
- In de brief wordt gemeld dat er personele en financiële SAP-gegevens van Dienst Toeslagen vernietigd zijn door de Belastingdienst terwijl voor Dienst Toeslagen nog een moratorium op het vernietigen van documenten en systemen geldt.
- Het betreft bijvoorbeeld documenten over het verlenen, afwijzen, wijzigen of intrekken van verlof van medewerkers en financiële gegevens over inkoop van goederen en diensten, waaronder ook opleidingen.
- In de brief wordt toegezegd in de volgende stand van zakenbrief de Kamer nader te informeren over de stappen die noodzakelijk zijn voor een toekomstige opheffing van het moratorium bij Dienst Toeslagen.

Moties zelfstandigen
- In de stand van zakenbrief wordt een passage opgenomen hoe wordt omgegaan met de drie moties rondom de zelfstandigen die werken voor de hersteloperatie.
- Dit betreft dan vooral dat Dienst Toeslagen haar toezegging nakomt om naheffingen werknemerspremies en boetes van jan, feb en maart 2025 te betalen. Tevens zal Dienst Toeslagen de zelfstandigen en hun brokers helpen bij de verwerking van mogelijke fiscale gevolgen.
- De tekst is conform de spreekteksten die aan u voorgelegd zijn naar aanleiding van het commissiedebat Arbeidsmarkt op 24 juni 2026 (was oorspronkelijk 28 mei 2026).

Overig in brief
- Mede vanuit de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer werkt Dienst Toeslagen aan de 'keuzeregeling' digitaal, zodat burgers hun correspondentie ook enkel digitaal kunnen ontvangen via de berichtenbox indien gewenst. Dienst Toeslagen stuurt op implementatie in de eerste helft van 2027.
- Via een separate nota (2026-242915) bent u geïnformeerd dat met ambtelijk SZW wordt overlegd over de wijze waarop de Tweede Kamer wordt geïnformeerd dat

het voor de Belastingdienst en Dienst Toeslagen niet mogelijk is om op de betalingsregeling rijk aan te sluiten per 2027. Via de voorgaande voortgangsrapportages van het Nationaal Programma Armoede en Schulden is namelijk periodiek gerapporteerd over de aansluiting van partijen op de Betalingsregeling Rijk.

- In de brief wordt tevens de Toeslagen Barometer genoemd die gepubliceerd wordt op overtoeslagen.nl. Sinds juli 2025 laat Dienst Toeslagen hiermee onderzoeken hoe mensen naar de organisatie kijken. Ook wordt onderzocht hoeveel vertrouwen mensen hebben in de organisatie. Periodiek worden stakeholders en burgers gevraagd om hun mening te geven. Dienst Toeslagen gebruikt de uitkomsten van dit onderzoek om de dienstverlening te verbeteren.

Politiek/bestuurlijke context
Elk half jaar wordt aan de Kamer een stand van zakenbrief Dienst Toeslagen gestuurd. Afhankelijk van de timing van debatten worden tussentijds ook wel eens "updates" verzonden indien er onderwerpen zijn waarover de Kamer moet worden geïnformeerd.

Communicatie
Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.